

Hets! – om skolan

Sven-Eric Liedman

Skolan

Skola, av grekiska fritid, ledig tid.

Skolor är lika gamla som de riken som krävt administration (Sumer, Babylonien, Egypten, Kina etc).

Den grekiska demokratin: skolning för ett liv som medborgare.

Folkskolan – en senkomling, där i princip alla skulle lära sig läsa, skriva, räkna.

Äkta kvantiteter

Kvantiteter som bättre än aldrig så nyanserade beskrivningar anger dimensionerna av någonting.

”Sverige har en ganska liten befolkning” –

”Sverige hade 9 415 570 invånare den 31 december 2010.”.

”Ljuset rör sig svindlande snabbt” – ”Ljusets hastighet är i tomrum 299 792 458 m/s”.

Exempel på äkta kvantitet

År 1950 tjänade de högst avlönade
direktörerna 26 gånger mer än en arbetare

År 1980 tjänade han 9 gånger mer

Idag tjänar han 51 gånger mer

(Bengt Ericson, Den nya överklassen, 2010.)

Pseudokvantiteter

Kvantiteter som alltid är mindre exakta än nyanserade verbala omdömen.

Enkla pseudokvantiteter: till exempel den siffra som i tidningar anger hur bra eller dålig en film eller inspelning är.

Denna siffra åtföljs vanligen av en recensionstext som alltid är mer nyanserad.

Sammansatta pseudokvantiteter

Flera kvantiteter – äkta eller pseudo-
kvantiteter – fogas samman till en summa
som ska säga hur bra eller dåligt något är.

Viktningen av de olika kvantiteterna är
godtycklig.

Pseudokvantiteter i praktiken

Polisens pinnar.

Vårdcentralernas effektivitet.

Kvalitetssäkringar i undervisningssektorn.

Rankningen av universitet.

New Public Management

Den offentliga sektorn ska bli lika effektiv som den privata.

Det ska ske genom kvalitetssäkringar, som i praktiken innebär att kvaliteter uttrycks i pseudokvantiteter.

Kontrollerna kräver tid och kraft och personal och inkräftar på den egentliga verksamheten.

EU:s nyckelkompetenser

1. Kommunikation på modersmålet.
2. Kommunikation på främmande språk.
3. Matematiskt kunnande och grundläggande vetenskaplig och teknisk kompetens.
4. Digital kompetens.
5. Lära att lära.
6. Social och medborgerlig kompetens.
7. Initiativförmåga och företaganda.
8. Kulturell medvetenhet och kulturella uttrycksformer

Skolan idag

Den internationella konkurrensen (Kina, Indien, Finland...).

Idealet: entreprenören.

Föreställningen om vad som är nyttigt och onyttigt att lära sig.

Provens och betygens betydelse.

Rädslan för överutbildning.

De verkliga problemen

Segregationen i samhället. En lössläppt ekonomisk utveckling.

I skolan därtill: kombinationen av kommunalisering, friskolereform och ett tidskrävande övervakningssystem.

En motbild

All kunskap bröjar med lek. I konsten finns alltid ett lekinslag, liksom i forskningen. Men det bör finnas ett lekmoment i varje verksamhet.

Lust och motstånd måste finnas i all kunskapsinhämtning. Det är lärarens plikt att både väcka lust och ge motstånd.

Läraren måste först och främst vara intresserad av sitt ämne – och av sina elever

En hjärnspecialist

”Barnen skulle i högre utsträckning få utgå från sina egna intressen i undervisningen. Det sker i viss mån i dag, men det skulle kunna bli mycket mer. Det finns många studier på både djur och människor som visar att det är fördelaktigt att själv ha kontroll över det man gör.”

Kurt Fischer

Fantasins betydelse

Fantasin och minnet är kunskapens viktigaste tillgångar. Minnets betydelse tvekar ingen om – men fantasins är ofta bortglömd.

Både fantasi och minne måste *tränas*.

Fantasin är viktig både för det abstrakta tänkandet och för inlevelseförmågan.

Att ge liv åt kunskapen

... i språket och språken

... i matematiken

... i ämnet historia

... i samhällskunskapen

... och vikten av estetiska ämnen

KUNSKAPENS VÄGAR ÄR OMVÄGAR